Lietas Nr. C24115012
Lietas arhīva Nr. SKC-0018-16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2016.gada 29.janvārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments:
tiesnese referente Ļ. Kušnire
tiesnesis V. Maksimovs
tiesnese M. Senkāne

rakstveida procesā izskatīja civillietu sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Ogres rajona tiesas 2012.gada 29.oktobra spriedumu Ogres novada pašvaldības aģentūras „Mālkalne" maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par naudas piedziņu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

[1] Ar likumīgā spēkā stājušos Ogres rajona tiesas 2012.gada 25.aprīļa spriedumu pasludināts /pers. B/ maksātnespējas process.

Savukārt ar Ogres rajona tiesas tiesneša 2012.gada 17.oktobra lēmumu pabeigta /pers. B/ bankrota procedūra, pasludināta saistību dzēšanas procedūra un apstiprināts saistību dzēšanas plāns.

Minētais lēmums stājies likumīgā spēkā tā pieņemšanas dienā, jo nav pārsūdzams.

[2] Ogres novada pašvaldības aģentūra „Mālkalne" 2012.gada 27.aprīlī Ogres rajona tiesā cēlusi maza apmēra prasību pret /pers. B/ par naudas piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka /pers. B/ ir dzīvokļa /adrese/, Ogrē, īpašnieks. Starp /pers. B/ un Ogres novada pašvaldības aģentūru „Mālkalne" 2007.gada 29.janvārī noslēgts līgums par atsevišķam dzīvokļa īpašuma piederošās kopīpašumā esošās domājamās daļas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, ko atbildētājs nav pildījis. Līdz ar to /pers. B/ izveidojies parāds 522,40 Ls un viņam ir pienākums maksāt arī līgumsodu 22,51 Ls.

Prasība pamatota ar Dzīvokļa īpašuma likuma 8.panta 1.punktu, 10.panta 2.,3.punktu un Civillikuma 1716.pantu.

[3] Ar Ogres rajona tiesas 2012.gada 29.oktobra spriedumu prasība apmierināta: no /pers. B/ par labu Ogres novada pašvaldības aģentūrai „Mālkalne" piedzīts pamatparāds 522,40 Ls, līgumsods 22,51 Ls un tiesāšanās izdevumi 85,04 Ls.

Spriedumā norādīts, ka līgums par atsevišķam dzīvokļa īpašumam piederošās kopīpašumā esošās domājamās daļas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu noslēgts atbilstoši Civillikuma 1587.panta noteikumiem un uzliek līdzējiem par pienākumu izpildīt apsolīto.

Līdz ar to /pers. B/ ir jānorēķinās par saņemtajiem pakalpojumiem saistībā ar dzīvojamās mājas uzturēšanu.

Tāpat no atbildētāja par labu prasītājai piedzenams līgumsods par katru maksājuma kavējuma dienu.

[4] Par minēto spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis /pers. B/, lūdzot spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai.

Sūdzībā norādīts, ka /pers. B/ pasludināts fiziskās personas maksātnespējas process un līdz ar to strīda izskatīšanā tiesai bija jāpiemēro Maksātnespējas likuma normas, kurās paredzēta speciāla kārtība, kādā piesakāmi kreditoru prasījumi.

Piedzenot parādu ārpus maksātnespējas procesa, tiek pārkāpts kreditoru vienlīdzības princips un nodarīts kaitējums tiem kreditoriem, kuri pieteikuši savu prasījumu Maksātnespējas likumā noteiktajā kārtībā.

[5] Paskaidrojumi saistībā ar kasācijas sūdzību lietā nav iesniegti.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Civillietu departaments atzīst, ka pārsūdzētais spriedums ir atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

[6.1] Lietā starp pusēm nav strīda par to, ka ar Ogres rajona tiesas 2012.gada 25.aprīļa spriedumu pasludināts /pers. B/ maksātnespējas process. Līdz ar to pēc minētā datuma pret atbildētāju, proti, maksātnespējas procesa subjektu vērsto kreditoru prasījumu iesniegšanas, izvērtēšanas un

iekļaušanas attiecīgā reģistrā kārtību regulē Maksātnespējas likums.

Maksātnespējas likuma 73.panta pirmā daļa noteic, ka kreditoru prasījumi pret parādnieku iesniedzami administratoram mēneša laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par maksātnespējas procesa pasludināšanu. Atbilstoši minētā panta otrajai daļai, ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā noteikto prasījumu iesniegšanas termiņu, viņš savu prasījumu pret parādnieku var iesniegt termiņā, kas nav ilgāks par sešiem mēnešiem no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns. Pēc šā termiņa kreditors zaudē kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku. Ja kreditors nokavējis šā panta pirmajā daļā minēto prasījuma iesniegšanas termiņu, bet iesniedzis savus prasījumus sešu mēnešu laikā no dienas, kad maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, bet ne vēlāk kā līdz dienai, kad šajā likumā noteiktajā kārtībā sastādīts kreditoru prasījumu apmierināšanas plāns, attiecīgais kreditors iekļaujams kreditoru prasījumu reģistrā, taču šim kreditoram netiek piešķirtas balsstiesības (73.panta trešā daļa).

Lietā starp pusēm nav strīda par to, ka 2012.gada 26.aprīlī, pamatojoties uz Ogres rajona tiesas 2012.gada 25.aprīļa spriedumu, maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par /pers. B/ maksātnespējas procesa pasludināšanu, nosakot kreditoru pieteikšanās termiņu - viens mēnesis, skaitot no ieraksta izdarīšanas dienas.

Tāpat nav strīda par to, ka Ogres novada pašvaldības aģentūra „Mālkalne" Maksātnespējas likuma 73.panta pirmajā un otrajā daļā norādītajā termiņā nav iesniegusi administratoram kreditora prasījumu pret parādnieci, bet gan 2012.gada 27.aprīlī cēlusi tiesā prasību par naudas piedziņu, lai gan Maksātnespējas likums noteic speciālu kārtību, kādā piesakāms kreditoru prasījums.

Šī kārtība ir attiecināma uz visiem kreditoriem. Tas nozīmē, ka, nevērīgi attiecoties pret savām tiesībām saņemt saistību izpildījumu un nesekojot parādnieka statusa iespējamām izmaiņām, par ko var pārliecināties, ieskatoties maksātnespējas reģistrā, kreditoram jārēķinās ar nelabvēlīgām sekām - noilguma iestāšanos. To negroza apstāklis, ka kreditors, apejot Maksātnespējas likumā noteikto prasījuma pieteikšanas kārtību, pēc parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanas cēlis prasību tiesā.

Ogres rajona tiesa, apmierinādama Ogres novada pašvaldības aģentūra „Mālkalne" prasību, nostādījusi prasītāju priviliģētākā stāvoklī attiecībā pret citiem kreditoriem, kas ir pretrunā ar Maksātnespējas likuma 6.panta 2.punktā nostiprināto kreditoru vienlīdzības principu.

[6.2] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 74.panta pirmajai daļai kreditora prasījuma pamatotības pārbaude nodota maksātnespējas procesa administratora kompetencē. Ja, izvērtējot pieteikto prasījumu, administrators to neatzīst vai atzīst daļēji, iespējamam kreditoram piešķirtas tiesības administratora pieņemto lēmumu pārsūdzēt tiesā, kura pasludinājusi attiecīgā subjekta maksātnespējas procesu (Maksātnespējas likuma 80.pants). Atbilstoši Civilprocesa likuma 363.[32] pantam šādu sūdzību tiesa izskata sevišķās tiesāšanās kārtībā. Gadījumā, kad sūdzības izskatīšanas gaitā tiek konstatēts strīds par tiesībām, tiesa noteic termiņu, kurā kreditoram pret parādnieku jāceļ prasība.

Līdz ar to secināms, ka strīds par tiesībām, kas radies starp iespējamo kreditoru un parādnieku, paralēli maksātnespējas procesam vispārīgā prasības tiesvedības kārtībā izšķirams vienīgi tad, ja tiesa, izskatīdama sūdzību par administratora lēmumu, nodibina šāda strīda esamību.

Šādu viedokli izteicis Augstākās tiesas Civillietu departaments, iztulkojot Maksātnespējas likuma 73.,74. un 80.pantu (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 8.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC - 117/2014, 2015.gada 12.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC - 66/2015, 2015.gada 18.septembra spriedumu lietā Nr.SKC - 167/2015*).

[7] Līdz ar to, nodibinot faktu par atbildētājam pasludināto maksātnespējas procesu, tiesai bija jāapsver, vai konkrētais strīds varēja tikt izšķirts vispārīgā prasības tiesvedības kārtībā, apmierinot celto prasību. Kā redzams no lietas materiāliem, tiesa strīda iznākumu atbildētājam ierosinātā maksātnespējas procesa kontekstā nav vērtējusi, kas, Civillietu departamenta ieskatā, varēja novest pie nepareizas lietas izspriešanas.

Minēto iemeslu dēļ pārsūdzēto spriedumu nevar atzīt par likumīgu, tādēļ tas atceļams un lieta nododama jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Atceļot spriedumu /pers. B/ iemaksātā drošības nauda par kasācijas sūdzību 284,57 *euro* saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu atbildētājam tiek atmaksāta.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Civillietu departaments

n o s p r i e d a

Ogres rajona tiesas 2012.gada 29.oktobra spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

Atmaksāt/pers. B/ drošības naudu 284,57 *euro*.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese Ļ. Kušnire

Tiesnesis V. Maksimovs

Tiesnese M. Senkāne